יום **ב**', **ג' בשבט** תשס"ד (**26** בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"דע מאין באת...":[על המתרחש בעולם היהודי במאה ה**שלוש-עשרה** לסה"נ]
תחילת התמוטטות שלטון אל-מווחדון במחצית הראשונה של המאה ה- 13 היטיבה עם יהודי צפון אפריקה. הגזרות שהוטלו על היהודים לא בוטלו אמנם, אבל השליטים החדשים במגרב לא הקפידו על אכיפתן. אנוסים רבים, שנאלצו להתאסלם תחת שלטונם האכזרי של

אל-מווחדון, שבו בגלוי ליהדותם. לאחר תקופה ארוכה שוב החלו היסטוריונים במרוקו להזכיר בכתביהם את היהודים. בשטח הגדול שבו שלטה השושלת הבֶּרבֶּרית, החלו להתגבש שלוש מדינות עצמאיות: **מרוקו**, **תוניס** ו**אלג'יר**. **תוניס** היתה המדינה הראשונה שקמה. בשנת 1228 התמרדו אנשי בַּנוּ חַפְצ, השבט החזק ביותר, ששכן באזור המזרחי של המגרב, וייסדו את תוניס. **אלג'יר** היתה הבאה בתור. היא הוקמה ע"י בַּנוּ זַיאן, משבט בני הזֶּנאטה הבֶּרבֶּרי, שהתמרדו בשנת 1235, הכריזו על שלטון עצמאי וקבעו את בירתם בתְּלֶמְסָן. את **מרוקו** ייסדו בַּנוּ מַרין, שבט בֶּרבֶּרי גדול, גם הוא מבני הזֶּנאטה. בעבר הרחוק נחשבו בַּנוּ מַרין יהודים, אבל עם התגברות תנועת הג'יהאד המוסלמית, נאלצו בני השבט להמיר את דתם ולהתאסלם. הם הכריזו על פס בירת ממלכתם החדשה. שליטי אל-מווחדון הלכו ונדחקו משטחי המגרב. בירתם, מראקש, נכבשה בידי בַּנוּ מַרין בשנת 1269.
הטלטלות הרבות שפקדו את ירושלים – העיר עברה מידי הצלבנים לשליטת המוסלמים, חזרה לידי הצלבנים ונכבשה שוב בידי המוסלמים – דלדלו את היישוב היהודי בעיר, עד שלא נותרו בה יהודים לאחר הכיבוש המונגולי בשנת 1260. לאחר שאיבדו את השליטה בירושלים בשנת 1244, הפכו הצלבנים את **עכו** לעיר הראשית של ממלכתם. תוך זמן קצר הפכה עכו גם לעיר המרכזית של היישוב היהודי בארץ-ישראל. הנמל הגדול שלה, שחלק ניכר מהמסחר הבין-לאומי התנהל דרכו, פתח בפני היהודים אפשרויות פרנסה רבות. "תקנות קהל עכו" משנת 1234 מצביעות על קהילה יהודית מגובשת, שהונהגה בידי רבנים וחכמים, רובם מעליית 300 הרבנים מצרפת ומאנגליה בתחילת המאה. שגשוגה של הקהילה היהודית בעכו נקטע באכזריות, כשנפלה העיר בידי הכובשים הממלוכים. הצבא הממלוכי, שנכנס לעיר ב- 1291, טבח בכל אוכלוסיית עכו, יהודים ונוצרים. מאז, לא התאושש עוד היישוב היהודי בעיר. המרכז הרוחני עבר לערים אחרות שניצלו מידי הכובשים.
אחת העדויות האיתנות לקיומה של קהילה יהודית יציבה בסין מצויה בספר התגליות הגיאוגרפיות של **מרקו פולו**, איש ונציה, מגדולי הנוסעים בימי הביניים, שהגיע לסין והשתקע בה למשך שנים רבות. מרקו פולו שהה בסין בתקופת שלטונו של הקיסר המונגולי, קובלאי ח'אן (1215-1294), שנהג לארח בחצרו בני עדות שונות. בין אלה שהגיעו לחצר המלך להחליף דעות, היה גם יהודים תושבי סין. מרקו פולו מתאר בעדותו את הקהילות היהודיות שחיו באותה תקופה בערים פקין ויאנג-ג'ו שבסין, ומתעד בכתביו גם וויכוחים דתיים שניהלו יהודים, מוסלמים ונוצרים בחצר הקיסר. יהודי סין ניסו במשך מאות שנים למצוא קווי דמיון משותפים בין הדת היהודית לבין 'תורתו' של קונפוצ'יוס. עדות נוספת לקיומם של יהודים בסין מצויה בדיווחו של מיסיונר קתולי בשנת 1300

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה."[תהלים מ"ח 9]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום **ב**', **ג**' **בשבט** תשס"ד (**26** **בינואר**)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

לראשי הכנסיה ברומא, ובו הוא מביע אכזבה מאי-הצלחתו להביא ולו יהודי אחד להמיר את דתו.
[ואלה תולדות ... 2000]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננֶה עד עולם סלה."[תהלים מ"ח 9]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל